

יוצא לאור לפרשת בשלח הי' תהא שנת פלאות בכל
(מספר 16)

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בעניני גאולה ומשיח

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתים לבריאה
הי' תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצדי"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

לעילוי נשמת

הרה"ח התמים אי"א נו"נ

עוסק בצ"צ באמונה

מרא דאתרא דקהילת לוי יצחק חב"ד בלאס אנדזשעלעס

מורנו הרב שמעון ע"ה

בן הרה"ח הת' השד"ר ר' מנחם שמואל דוד הלוי ז"ל

רייטישק

שליח ומקושר בלב ונפש לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

למד ולימד תורת הנגלה והנסתר בחיות פניני

אוהב שלום ורודף שלום ומעורב עם הבריות

התמסר בלב ונפש להדריך בני קהילתו באהבת ישראל

דאג ועמל למענם בגו"ר בטוב לבבו

באהבה אבהית, בחמלה ובקירוב הדעת

וביחוד לנצרכים ונמוכי רוח

חבר רבני חב"ד בקאליפארניא

מו"צ ומשפיע לאנ"ש ושלוחים ורבים נהנו ממנו עצה ותושי'

עסק במרץ ובלהט במבצעים ובהפצת המעיינות

שתל בעירו קשר והתמסרות לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

העמיד דור ישרים יבורך חסידים שלוחים ומקושרים

נפטר בשם טוב

חג הגאולה כ' כסלו ה'תשפ"ב

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י בני משפחתו שיחיו

הי' שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

מפתח ותוכן

פרשת בשלח

- א. סעודה שלישית מעין לעתיד לבוא 3
היום לא תמצאוהו בשדה (פרשתנו טז, כה), מנהג רבותינו נשיאינו שלא לאכול פת בסעודה שלישית

פרשת בשלח - יתרו

- ב. פרשיות בשלח ויתרו - הכנה לשלימות דמ"ת לע"ל 8
בפ' בשלח ובפ' יתרו מדובר אודות ההכנה למתן תורה, ע"י השלמת יצי"מ בקרי"ס ומלחמת עמלק והודאת יתרו וכו' בפ' יתרו; ומזה אפשר ללמוד גם אודות ההכנה לגאולה העתידה ושלימות מ"ת (תורה חדשה) דלע"ל; הקשר ליו"ד שבט, ט"ו שבט; הוראות למעשה

הוספה / בשורת הגאולה

- ג. משיחות ש"פ בא, ו' שבט, וש"פ בשלח, י"ג שבט ה'תשנ"ב 23
כבר נשלמו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח; נשי ישראל הצדקניות מתחילות תיכף ברגעי הגלות האחרונים בשירה על בוא הגאולה; ביחד עם התפלה, הבקשה והדרישה מהקב"ה שביא את הגאולה תיכף ומיד חדרות הן (בעיקר) ברגש שמחה גדולה מצד גודל הבטחון ש"הנה זה המלך המשיח בא וכבר בא
- ד. משיחות יום ה', י"א שבט, וש"פ בשלח, י"ג שבט ה'תשנ"ב 24
כבר "כלו כל הקיצין" ונשלמו כל עניני העבודה; כבר נשלמו כל העליות שע"י מעשינו ועבודתינו במ"ב השנים שהם בדוגמת מ"ב המסעות במדבר העמים שבדור זה; תיכף ומיד נעשית הכניסה לארץ ישראל בגאולה האמיתית והשלימה; אופן השירה שצ"ל בעבודת התפלה עכשיו לאחרי גמר כל העליות, כהכנה והתחלה ל"שיר חדש" דלעתיד; נוסף על רגש התשוקה והגעגועים להגאולה, צ"ל עכשיו גם ובעיקר רגש השמחה, מזה שהגאולה באה בפועל ממש ברגע זה ממש

לעילוי נשמת
הרה"ח הרה"ת אי"א
ר' יקותיאל מנחם ע"ה
ב"ר שרגא שליט"א
ראפ
חסיד ומקושר בכל נימי נפשו
לכ"ק אדמו"ר מה"מ
משגיח ומשפיע
בישיבת תומכי תמימים
ליובאוויטש המרכזית 770
ניהל הבית חב"ד
בנמלי התעופה
ובחברת "אל על" במיוחד
וזכה שהרבי שלח המצות ע"י
ואמר עליו "אונזער יקותיאל"
נואם קבוע בסיומי הרמב"ם ב-770
והדפיסם ב"תקות מנחם"
ניהל "ועד המחנכים"
פעל במרץ בעניני שלימות הארץ
ראש מטה שירה וזמרה
לקבלת פני משיח צדקנו
קירב רבים אל רבנו ובדרכי נועם
השאיר דור ישרים יבורך
הולכים בדרכי רבותינו נשיאנו

נקטף בתאונת דרכים
ביום השני לפ' "וקם שבט מישראל"
י"ב תמוז ה'תשע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י ידידין

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

Reprinted with permission of:

"Vaad L'Hafotzas Sichos"

by:

Moshiach Awareness Center,

a Project of:

Enlightenment For The Blind, Inc.

602 North Orange Drive.

Los Angeles, CA 90036

Tel.: (323) 934-7095

Fax: (323) 934-7092

<http://www.torah4blind.org>

e-mail: yys@torah4blind.org

Rabbi Yosef Y. Shagalov,
Executive Director

Printed in the U.S.A.

בשלה ב

סעודה שלישית מעין לעתיד לבא

יוצאים י"ח סעודה זו בטעימה כלשהי. טעם הדבר הוא⁸: היות שסעודה שלישית נלמדת מהפעם השלישית שנאמר בפסוק „היום“, שבנוגע אלי' אומרת התורה „היום) לא (תמצאוהו)“ - שלילת מציאת המן - לכן מתאים שבסעודה שלישית יהי' הדבר ניכר ע"י אי אכילת פת, בדוגמת „לא תמצאוהו“ דהמן (לחם).

ההסברה (הפנימית) בזה, כמבואר בחסידותי: סעודה שלישית של שבת היא כנגד השבת דלעתיד לבוא (כמו שכתוב (גם) בב"ח¹⁰), עלי' נאמר¹¹ „עולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתי

א. מהפסוק „ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה“, בו כתובה התיבה „היום“ שלש פעמים בנוגע לאכילת המן בשבת, לומדים חז"ל² את חיוב אכילת שלש סעודות בשבת.

ולמרות שסעודה עיקרה באכילת פת³, מצינו אבל שבנוגע לסעודה שלישית הובאה בשו"ע⁴ מחלוקת הפוסקים: ישנם דיעות שגם בסעודה שלישית צריך להיות אכילה פת; ויש מקילין . . שיכול לקיים סעודה ג' בכל מאכל העשוי מחמשת המינים שמברכים עליו במ"מ שהוא נקרא מזון, ויש מקילין עוד שיכול לקיימה גם כן בדברים שדרך ללפת בהן את הפת כגון בשר ודגים וכיוצא בהם . . ויש מקילין עוד שאפילו בפירות יכול לקיימה⁵.

ומסיים אדה"ז בשולחננו: „ואין לסמוך כלל על כל זה אא"כ א"א כלל בענין אחר כגון שהוא שבע ביותר וא"א לו לאכול פת בלא שיצער את עצמו“.

אף על פי כן ידוע מנהג רבותינו נשיאינו⁶, שנהגו ברובא דרובא ביותר שלא לאכול פת בסעודה שלישית; והיו

בספר השיחות תש"ב ע' 29 (וראה סה"ש תרצ"ו ע' 217), שמנהג כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע בשבתות החורף הי' לקדש אחרי תפלת שחרית, להתפלל מנחה, ולפני שקיעת החמה ליטול ידיו לסעודה. ויש לומר, שיצא י"ח סעודה שלישית באכילת מזונות שאחרי הקידוש שהרי הי' קידוש במקום סעודה (וראה שקו"ט בכגון זה - פס"ד להצ"צ (חידושים לרי"ו) שנו, סע"ג ואילך. ובארוכה - שו"ת דברי נחמי' סי' טז ואילך. ואכ"מ).

8) לבוש סרצ"א ס"ה. וראה גם פס"ד להצ"צ שם שנו, סע"ב.

9) ראה היום יום שם. מאה שערים מד, א. אוה"ת פרשתנו ע' תרכא וע' תרלא. המשך תער"ב ח"ב ע' א'קכו ואילך. וראה גם המשך תרס"ו ע' תקמב. ולהעיר גם ממגיד משרים פ' צו ד"ה אור ליום שליש.

10) או"ח שם. ומה שכתב שהוא כנגד הסעודה דלע"ל (דליתן ובת זוגו) - ראה לקמן סעיף ז והערה 34.

11) ברכות יז, א.

1) פרשתנו טז, כה.

2) שבת קיז, סע"ב. ולדעת אדה"ז (שו"ע או"ח ר"ס רעד) לימוד זה הוא רק „רמז“.

3) ראה שו"ע אדה"ז שם ס"ה. סי' קפח ס"י.

4) או"ח סרצ"א ס"ה (בשו"ע אדה"ז - ס"ז).

5) לשון אדה"ז שם.

6) מהמחבר שם.

7) וראה היום יום כב אדר א.

משיחות ש"פ בלק תשט"ז, אחש"פ תשל"ט. נדפס בלקו"ש חכ"א שיחה ב לפ' בשלה

לעילוי נשמת

אי"א נו"נ עוסק בצ"צ

איש אמת תם וישר מלאכתו מלאכת שמים

הרה"ח הרה"ת ר' מנחם אהרן

ב"ר יוסף הכהן ע"ה

ראדאל

אהוב לבריות וחביב לכל אדם

קיבל את כולם בסבר פנים יפות

אוהב שלום ורודף שלום

זכה להיות שליח כ"ק אדמו"ר מה"מ

מסר נפשו לעניני חנוך עטה"ק

קירב משפחות רבות לתורה ומצוות

נטע הכרת הבורא ע"י גילוי נפלאות הבורא

לתלמידים הרבה באהבה

זכה לגדל ולראות בנים ובני בנים

דור ישרים יבורך

עוסקים בתורה ומצוות בדרכי החסידות

ומהם שלוחי המלך

נפטר ביום שני לסדר וטיהרו הכהן

כ"ח ניסן ה'תשע"ז

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

העלי" מלמטה למעלה, צ"ל עכשיו (לאחרי גמר כל העליות) השירה שמצד הדביקות וההתכללות בהעליון, כהכנה והתחלה ל"שיר חדש" דלעתיד לבוא.

ובמיוחד בנוגע להתפלה על הגאולה האמיתית והשלימה (ובפרט לאחרי שכבר "כלו כל הקיצין"⁴, ונשלמו כל עניני העבודה, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) – שנוסף על רגש הכוסף והתשוקה והגעגועים להגאולה (עד עתה), צ"ל עכשיו גם ובעיקר רגש השמחה מזה שהגאולה באה בפועל ממש ברגע זה ממש.

(משיחות יום ה' פ' בשלח, י"א שבט ופ' בשלח, י"ג שבט, שבת שירה תשנ"ב)

(4) סנהדרין צו, ב.

לזכות

הרה"ת ר' יעקב יוחנן הלוי שיחי' בן הרבנית מרת לאה ע"ה רייטשיק
הרה"ת ר' אליעזר בן מרת חי' דרייזל שיחי' טורין
ליום הולדתם, טו"ב שנתבשר בשורות טובות
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י ידידיהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי זוגתו מרת גיטל רחל שיחי' שגלוב

שבכל שלושת סעודות שבת החיוב הוא לא עצם האכילה (של פת) כשלעצמה¹⁶, אלא ענין העונג שבה.

לפי זה – שבכל סעודות שבת קשור הציווי עליהם בעונג ולא באכילה כשלעצמה – הנה במקרה שלאדם יש צער מהאכילה, לא רק שאין עליו חיוב אכילה, אלא יתירה מזו – ישנו צד לחיבו לא לאכול (ולשון אדה"ז¹⁷ "אין צריך לצער את עצמו לאכול" אולי פירושה – שאינו צריך וכמעט שאסור לו), כי אכילה כזו היא היפך ענינם של סעודות שבת, היפך העונג,

וע"ד שאדה"ז כותב בפירושו¹⁸ בשייכות לענין של תענית והעדר האכילה בשבת, ש"אדם שהאכילה מוקת לו שאז עונג הוא לו שלא לאכול, א"צ לאכול כלל וכמעט שאסור לו לאכול שלא יצטער בשבת".

וכשם שהוא בנוגע למניעת האכילה בכלל, עד"ז הוא גם בנוגע לפרטי האכילה¹⁹: אם יש לו צער לאכול פת בסעודת שבת – אין עליו מלכתחילה חיוב לאכול פת; ואדרבה, אם הוא כן יאכל פת, הוא יעשה דבר שהוא היפך הכוונה דסעודת שבת.

ד. לפי זה יש לומר:

הא דלכתחילה ישנו חיוב אכילת פת בסעודה שלישית, זהו דוקא כאשר לאדם הוא ענין של עונג;

משא"כ כאשר אין לו כל עונג

כו", וההמשכה אז תהי' מבחי' "אין" (כמו שכתוב בבחיי¹²) – ולכן גם סעודה זו אינה סעודה רגילה, ומודגש בה ה"לא (תמצאוהו)" – לא אוכלים פת, ויוצאים י"ח בטעימה כלשהי.

ב. תורתנו הקדושה היא תורה אחת, ופנימיות התורה (ומנהגי) וחלק ההלכה שבתוכה הם, כולא חד¹³ – היינו שכל חלקי התורה מתאימים האחד עם השני ועולים בקנה אחד – ומובן שמנהג גדולי ישראל (וההולכים בעקבותיהם) לכתחילה ע"פ פנימיות התורה, אינו "קולא" ו"דיעבד" ע"פ הלכה – מצדם, ח"ו.

וצריך להבין: הן אמת שלפי ההסבר בפנימיות הענינים סעודה שלישית היא למעלה מאכילה וזוהי נתינת טעם על אי אכילת פת – אבל ע"פ הלכה הרי זוהי "קולא", ועד כמי"ש אדה"ז "ואין לסמוך כלל על כל זה"¹⁴ (מלבד במקרה של "בדיעבד", כאשר הוא שבע ביותר מלפני כן) – א"כ כיצד מתאים הדבר לכך שע"פ חסידות זהו הידור שלא לאכול פת?

ג. ויש לומר הביאור בזה:

בנוגע למצות אכילת שלש סעודות בשבת, כתב אדה"ז¹⁵: "שמצות סעודות שבת אינה אלא בשביל עונג", היינו

(12) עה"פ פרשתנו כאן. הובא גם בפס"ד להצ"צ שם.

(13) דנגלה ונסתר דתורה הם גופא ונשמטא דאורייתא (זח"ג קנב, א).

(14) ואף שבהגהה (להמהרי"ל) לשו"ע אדה"ז סי' קפח שם שיוצאים כל הג' סעודות במוזנות – הרי הלשון בהיום יום שם: "איזה דבר".

(15) שו"ע או"ח סרפ"ח ס"ב. ועד"ז כתב לגבי

סעודה שלישית – סרצ"א ס"א. וראה גם סקס"ז סכ"ג.

(16) כבאכילת פסח, קרבנות בכלל ועוד.

(17) סרצ"א ס"א.

(18) סרפ"ח שם.

(19) וראה גם שו"ע אדה"ז סרמ"ב ס"ז גבי

המצטער באכילת דגים.

ברגש השמחה, ושמחה גדולה ביותר שבאה לידי ביטוי בהשירה, מצד גדול הבטחון שהנה זה (המלך המשיח) בא⁴, וכבר בא!

(משיחות ש"פ בא, ו' שבט, וש"פ בשלח, שבת שירה, י"ג שבט תשנ"ב)

(4) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.

פג.

יום העשירי בחודש האחד עשר בדורנו זה הוא יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבו נעשית העלי' ד"כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו"¹ לדרגא נעלית יותר, ועד לעילוי שבאין-ערוך. והשלימות העיקרית בזה נעשית בעשירי והאחד עשר בחודש אחד עשר בשנה זו – שנת הארבעים ושתים (תש"י-תשנ"ב), שקשורה עם שם מ"ב שעל ידו נעשים כל עניני העליות – שכבר נשלמו כל העליות דמ"ב ימי ההילולא, וכל העליות שע"י מעשינו ועבודתנו במ"ב השנים (בהוספה על השלימות ד"ויהי בארבעים שנה"²) שהם בדוגמת מ"ב המסעות במדבר העמים שבדור זה (דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה), ותיכף ומיד ממש נעשית הכניסה לארץ טובה ורחבה בגאולה האמיתית והשלימה.

. . . והוראה נוספת וג"כ עיקרית בענין השירה בנוגע לעבודת התפלה (שנקראת גם בלשון רינה³ (שירה)) באופן של שירה (כידוע שרבינו הזקן הי' מתפלל בקול ושירה) – שנוסף על השירה הקשורה עם

(1) תניא אגה"ק סז"ך וביאורה.

(2) דברים א, ג.

(3) ספרי ר"פ ואתחנן. ועוד.

מאכילת הפת: בידעו באמונה שלימה שבזמן סעודה שלישית, רעוא דרעוין, מאירה בחינת „היום לא“, בחי' „אין“; וזהו זמן מעין יוהכ"פ (שנקרא „שבת שבתון“) ומעין עוה"ב (ש„אין בו לא אכילה ולא שתי“¹) – שלכן עברו זהו צער לאכול פת – אזי מלכתחילה לא חל החיוב לאכול פת בסעודה שלישית, ואדרבה: עברו זהו הידור ע"פ הלכה שלא יצטער באכילת פת, אלא יצא י"ח סעודה בטעימה כלשהי²⁰.

וי"ל שלכן הי' מנהג רבותינו נשיאנו לצאת י"ח סעודה זו בטעימה כלשהי, כיון שהם הרגישו באור המאיר בסעודה שלישית²¹, והחסידים – הרי הם מקושרים אליהם, לומדים תורתם (ע"מ לעשות) והולכים בדרכיהם. ה. אבל עדיין צריך להבין:

היות שבזמן מנחת שבת מאירה בחינת „היום לא“ – לא הייתה צריכה להיות כלל סעודה בזמן זה, כמו

(20) וע"ד משנת (לקו"ש חכ"ט ע' 212; 218) בענין שינה בסוכה – דאחרי שדיבר כ"ק אדמו"ר האמצעי בענין שינה בסוכה מצד המקיפים דבינה, הרי השינה של אלו המרגישים את המקיפים או הולכים באורחותיו של אדמו"ר האמצעי – בגדר צער, והמצטרף פטור מן הסוכה.

(21) לפי זה יש לבאר מ"ש בשיחת ליל ב' דחגה"ס תרפ"ט (סה"ש תרפ"ט ע' 30) – שאחרי ביאת אדה"ו מפ"ב בפעם הב' ואמירת הדרוש שבו הזכיר את הענין ד„היום לא“, הפסיקו לאכול סעודה שלישית (בבית הרב), „לפי שאו בביאתו מפ"ב (והעיקר בפעם הב') התחיל הדא"ח להיות מצד הפנימיות דוקא“ (ספר השיחות תורת שלום ע' 26) – או פעלה אמירת הענין ד„היום לא“ בפנימיות, שהרגשת ענין זה תהי' באופן שתפעול צער בהאכילה ועונג בהעדרה.

ביוהכ"פ שאסור באכילה [ע"ד שמצינו²² שרשב"י החליף את הסעודה שלישית דערב פסח שחל להיות בשבת בדברי תורה (על מעשה מרכבה)]; מדוע מקשרים זאת עם ההנהגה שחייבת להיות טעימה (עכ"פ – של פירות)?

בכמה מקומות בחסידות²³ משמע, שזה שבסעודה שלישית צריכה להיות טעימה כלשהי – שלא כביוהכ"פ שאסור באכילה – אין זה מצד מעלת הסעודה שלישית, אלא להיפך, בגלל שהיא רק מעין עוה"ב (ויוהכ"פ).

אבל ברשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁴, בשם אביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע נכתב: „הא דסעודה שלישית היום לא גוי היינו שא"צ פת, אבל צריך לטעום איזה דבר, וא"ר יוסי²⁵ יהא חלקי מאוכלי ג' סעודות“ –

שמלשון והמשך הענין „צריך לטעום איזה דבר“ שע"ז מביא את מאמר ר' יוסי „יהא חלקי כו" – משמע שה„צריך לטעום כו" הוא מעלה ועילוי (בסעודה שלישית).

גם צריך להבין לכאורה, מה שהרבי נ"ע מביא את מאמר ר' יוסי כהוכחה לדבריו: אם המדובר הוא אודות חיוב אכילת סעודה שלישית ע"פ הלכה – יש להביא לכל לראש את עצם החיוב²⁶;

(22) זח"ג צה, א – הובא במג"א סתמ"ד סק"ב (בשם השל"ה).

(23) אוה"ת, המשך תרס"ו והמשך תער"ב שבהערה 9.

(24) נעתקה בהיום יום שבהערה 7.

(25) שבת קיח, ב.

(26) אף שמאמר ר' יוסי הובא גם בטור (ועוד) ר"ס רצא – הרי הביא שם עוד מאמרי חז"ל

הוספה

בשורת הגאולה

פ.ב.

מבואר בכתבי האריו"ל¹ שדור הגאולה העתידה הוא גלגול של הדור שיצא ממצרים, ועפ"ז, הנשים הצדקניות שבדורנו שבזכותן נגאלים, הן הן הנשים הצדקניות שבזכותן יצאו ממצרים.

וכיון שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר נשלמו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו – השתדל כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו לפעול ולהשפיע ביותר על הנשים, כדי למהר ולזרז את הגאולה בזכותן של נשים צדקניות שבדורנו.

. . . והוראה מיוחדת ועיקרית בנוגע לענין השירה – כמודגש

בשירת מרים ושירת דבורה:

כשם שביציאת מצרים, מובטחות היו צדקניות שבדור שהקב"ה עושה להם נסים והוציאו תופים ממצרים², כך גם בהגאולה מגלות זה האחרון, שנשי ישראל הצדקניות צריכות להיות מובטחות ובודאי מובטחות הן שתיכף ומיד ממש באה הגאולה האמיתית והשלימה, ועד שמתחילות תיכף (ברגעי הגלות האחרונים) בהשירה ובתופים ובמחולות, על בוא הגאולה האמיתית והשלימה!

ובפרטיות יותר: ביחד עם התפלה, הבקשה והדרישה מהקב"ה שיביא את הגאולה תיכף ומיד ממש, שהיא מתוך רגש של צער ומרירות («מרים על שם המירור»³) על אריכות הגלות, שבאה לידי ביטוי בהצעקה מקרב ולב עמוק «עד מתי, עד מתי, עד מתי...! חדורות הן (גם ובעיקר)

1) שער הגלגולים הקדמה כ. לקוטי תורה וספר הליקוטים שמות ג, ד.
2) פרש"י שמות טו, כ.
3) שמו"ר רפכ"ו. שהש"ר פ"ב, יא.

ואם מדובר בנוגע לטעם הפנימי ד, צריך לטעום כו" – מהי איפוא ההוכחה מר' יוסי?

ו. וי"ל ההסברה בזה – בהקדם ביאור מאמר ר' יוסי:

לכאורה אינו מובן: הרי החיוב לאכול שלש סעודות בשבת הוא דין מפורש בסוגיא שם – א"כ מהו כוונתו באיחול „יהא חלקי כו"י"?

המהרש"א²⁸ מפרש, שהטעם שר' יוסי אמר „יהא חלקי מאוכלי שלש סעודות כו"י" – וכן גם מה שאמר „יהא חלקי" בכמה ענינים אחרים המובאים בגמרא שם – ה"י „כדי לזרז את הבריות".

אבל לכאורה עדיין צריך ביאור: בשלמא בנוגע לענינים, שהם הידור, מדת חסידות וכיו"ב, מתאים לומר את הלשון „יהא חלקי" כדי לזרז את הבריות – אבל איך מתאים לומר לשון זו בנוגע לשלש סעודות, שהוא חיוב גמור?

אי אפשר לתרץ²⁹, שר' יוסי התכוון בזה להנהיגה של „החכם עיניו בראשו", שלא ימלא כרסו בסעודת הבוקר, כדי שיוכל לאכול סעודה שלישית³⁰ – כי קשה לומר שעל דבר פשוט כזה יאחל

הא דעוה"ב „אין בו לא אכילה ולא שת"י", אין פירושו שאז תאבד מעלת הגוף היהודי, מצד ביטול מציאותו או עכ"פ – חשיבותו; אלא הכוונה היא רק שבעוה"ב חיבור הגוף עם הנשמה לא יהי ע"י אכילה ושת"י גשמית.

וכידוע שחסידות³¹ פוסקת כדעת הרמב"ם³², שהשלימות (דעולם הבא) הוא הזמן שלאחר תחיית המתים – כשהיו נשמות בגופים; כיון שבגוף היהודי מצד עצמו ישנה מעלה מיוחדת. לפי זה יש לומר, שלכן ישנה מעלה בזה שישנה אכילה כלשהי בסעודה שלישית: מאחר שסעודה זו היא מעין לעתיד לבוא, שגם אז יהי גוף שיקבל שכר – ומהאי טעמא צריך הגוף להרגיש גם בסעודה זו עונג – ע"י טעימה כלשהי, ביחד עם הענין של „אין", של „לא (תמצאוהו)" – שלכן אין אוכלים פת.

ויתירה מזו: מפורש בכ"מ³³, שסעודת ליתן ושור הבר דלעתיד לבוא – תהי סעודה גשמית.

30) בהבא לקמן – ראה גם תשובות וביאורים* סוף סי"א ובהערות שם (ע' 57-58).
31) לקו"ת צו טו, ג. ובכ"מ.
32) בשער הגמול.
33) ראה הנסמן בתשובות וביאורים שם.* וראה שם, שבלקו"ת משמע שהסעודה הגשמית תהי באותו הזמן דאין בו לא אכילה כו". אבל להעיר מד"ה וישלח תרס"ו (ע' קה) דמפרש שהם ב' זמנים.

28) אגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ב ע' ער"ז. המו"ל.

29) אגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ב ע' ער"ז. המו"ל.

30) אגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ב ע' ער"ז. המו"ל.

31) אגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ב ע' ער"ז. המו"ל.

ונצר משרשיו יפרה¹⁵⁰ – „יעמוד מלך מבית דוד (מינוי מלך) . . וילחם מלחמות ה' (מלחמה לה' בעמלק) . . ובנה מקדש במקומו¹⁵¹ (בנין בית הבחירה).

ובלשון הכתוב בשירת הים: „תבאמו ותטעמו בהר נחלתך גו' מקדש אדני כוננו ידיך ה' ימלוך לעולם ועד“, ובהמשך לזה – בפרשה דמ"ת: „וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר¹⁵⁷, השלימות דמתן-תורה (אחד עשר יום מחורב) שתתגלה ב,תורה חדשה מאתי תצא“.

(150) ישעי' יא, א.

(151) רמב"ם ה' מלכים ספ"א.

(152) ע"ד מ"ש „אחד עשר יום מחורב גו' והי

בארבעים שנה בעשתי עשר חודש גו“.

(153) בא יו"ד, ט.

(154) ישעי' שם, יא-יב.

(155) נוסח ברכת „אשר גאלנו“ – פסחים

קטז, ב (ובתוס' שם).

(156) תהלים קכו, ב. וראה ברכות לא, א.

(157) יתרו כ, א.

וי"ל שלרמו ע"ז היא הטעימה כלשהי. – (אלא שזהו חידוש גדול. וצ"ע וחיפוש יסוד ע"צ³⁴).

ה. ובעומק יותר יש לומר:

הא דשלימות השכר לעתיד לבוא היא דוקא בנשמות בגופים, זהו מאחר שאו תתגלה מעלת הגוף על הנשמה, ועד שהנשמה תהא ניוונית מן הגוף³⁵ – לנשמה היא צורך בגוף בכדי שיהי' נרגש בה הדרגא של עצמותו ומהותו ית' שמציאותו מעצמותו.

ועפ"ז יש לומר בנוגע לסעודה שלישית: בזה שחייבת להיות עכ"פ טעימה כלשהי – מתבטא עילוי –

(34) בב"ח שהובא לעיל הערה 10 – שסעודה שלישית היא כנגד שבת דלעתיד דיעשה סעודה לצדיקים מלוייתן ובת זוגו, אבל בסעודה זו הרי יש ברהמ"ז (פסחים ק"ט, ב), היינו סעודה בפת. – ולהעיר מראב"ד לרמב"ם ה' תשובה פ"ח ה"ד.

(35) המשך וככה תרל"ז פצ"א-ב. וראה ד"ה לכל תכלה תרנ"ט. וראה גם תורת שלום ע' 120 ואילך.

(36) שעי' הובא במאמר אדנ"ע, כנ"ל.

בשלח – יתרו

פרשיות בשלח ויתרו – הכנה לשלימות דמתן תורה לעתיד לבא

א. בהקביעות דהעשירי בשבט (יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) ביום הרביעי בשבוע (בכמה שנים וכן בשנה זו) – כמה ענינים:

לכל לראש – מעלתו של יום הרביעי בשבוע (מצ"ע), שבו נתלו המאורות, "שני המאורות הגדולים".

ועוד וג"ז עיקר – שנקרא "קמי שבתא"², כיון שבו מתחילה ההכנה ליום השבת שלאחריו (שבשנה זו בו נעשית העלי' והשלימות דיום ההילולא באופן ד"ויכולו"³), כמודגש בשירו של יום ססוימו וחותמו ב"לכו נרננה הקטן"⁴, ההתחלה (ג' פסוקים ראשונים) דמזמור "לכו נרננה"⁵ שאמירתו בשלימות היא בקבלת שבת, שבו מודגש ג"כ שהשלימות דיום ההילולא שחל ביום הרביעי היא ביום השבת שלאחריו.

ועילוי נוסף מצד מעלתו המיוחדת של יום הש"ק זה (שהתחלתו ביום הרביעי) – שבת שירה – שבו מודגש הענין ד"לכו נרננה" (רינה ושירה), הן בהתחלת המזמור בשירו של יום

- (1) בראשית א, טז.
- (2) פסחים קו, סע"א.
- (3) בראשית ב, א. וראה לקו"ת בהר מא, א. אוה"ת עה"פ. ועוד.
- (4) לקו"ד ח"א לג, רע"א. "היום יום כ"ג כסלו.
- (5) והחידוש בזה – ששירו של יום הרביעי הוא המזמור שלפניו (מזמור צ"ד, "אל נקמות ה' גו" עד, "יצמיחם ה' אלקינו"), ואעפ"כ, ממשיכים גם התחלת המזמור שלאחריו (מזמור צ"ה).

הרביעי, והן ובעיקר בשלימותו בקבלת שבת.

ויומתק יותר ע"פ הידוע, ש"שיר" שייך במיוחד ליום השבת ("מזמור שיר ליום השבת"), כפירוש במאמר המשנה במסכת שבת⁶, "כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר", שכל עלי' מדרגא לדרגא (שיוצאים מהדרגא הקודמת ונמשכים לעלות למעלה) היא ע"י שיר, ולכן גם עליית העולמות ביום השבת היא ע"י שיר – דיש לומר, שעיקר העלי' דיום השבת ע"י השיר היא בשבת שירה, וממנו נמשך גם בשאר השבתות⁷. ומה מובן גם בנוגע לעליות דיום ההילולא (כידוע⁸ שביום ההילולא נעשית עלי' באין-ערור לגבי כל העליות שלפני זה), שעיקרם ושלימותם (ביום השבת שקשור עם ענין השיר, ובפרט) בשבת שירה.

וענין נוסף בקביעות כזו (שהעשירי בשבט חל ביום הרביעי) – שהשלימות דיום ההילולא שנעשית ביום השבת

(6) תו"א תשא (בהוספות) קיג, א. אוה"ת בראשית (כרך ג) תקיד, א ואילך.

(7) תהלים צב, א. וראה ר"ה לא, א.

(8) ריש פ"ה.

(9) להעיר, שהציווי על יום השבת (לראשונה) הוא בפרשת בשלח (פרשת שירה) – "שם שם לו חק ומשפט גו", "במרה נתן להם . . שבת כו" (טו, כה ובפרש"י), ובפרשיות בפרשת המן, "והי' ביום הששי והכינו גו" (טו, ה), "שבתון שבת קודש לה' מחר וגו" (שם, כג), "ראו כי ה' נתן לכם השבת וגו'" (שם, כט).

(10) ראה סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 175 ואילך. 225 ואילך.

משיחות יום ה' פ' בשלח, "א שבט וש"פ בשלח, שבת שירה, "ג שבט תשנ"ב נדפס בסה"ש תשנ"ב ח"א

דיום השבת שבו נעשית השלימות דיום ההילולא – שבת שירה.

והוראה נוספת וג"כ עיקרית בענין השירה בנוגע לעבודת התפלה (שנקראת גם בלשון רינה¹³⁹ (שירה)) באופן של שירה (כידוע שרבינו הזקן הי' מתפלל בקול ושירה) – שנוסף על השירה הקשורה עם העלי' מלמטה למעלה, צ"ל עכשיו (לאחרי גמר כל העליות) השירה שמצד הדביקות וההתכללות בהעליון, כהכנה והתחלה ל"שיר חדש" דלעתיד לבוא (כנ"ל ס"ו).

ובמיוחד בנוגע להתפלה על הגאולה האמיתית והשלימה¹⁴⁰ (ובפרט לאחרי שכבר "כלו כל הקיצין"¹⁴¹, ונשלמו כל עניני העבודה, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) – שנוסף על רגש הכוסף והתשוקה והגעגועים להגאולה (עד עתה), צ"ל עכשיו גם ובעיקר רגש השמחה¹⁴² מזה שהגאולה באה בפועל ממש ברגע זה ממש.

י. ויש להוסיף ולעורר אודות עריכת התועודיות בכל מקום ומקום גם בהמשה עשר בשבט:

"ראש השנה לאילן" קשור ושייך ל"האדם" (אתם קרויין אדם"¹⁴³, ע"ש

אדמה לעליון¹⁴⁴) עץ השדה¹⁴⁵, ובפרט האילנות שנשתבחה בהם ארץ (ששייכת ונקראת ע"ש) ישראל, "כי תהיו אתם ארץ הפיץ"¹⁴⁶, ויש בכאו"א מהם (האנשים והנשים והטף) כל פרטי הענינים ד"ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש", כמבואר בכ"מ פרטי הענינים בזה¹⁴⁷. וב"ראש השנה לאילן" צ"ל חידוש והוספה בכל עניני העבודה הנ"ל אצל כל אחד ואחת מישראל, כל חד וחד לפום שיעורא דילי'.

ובודאי ינצלו ההתועודיות ד"ראש השנה לאילן" כדי לבאר ולעורר ע"ד ההוספה והחידוש בעניני העבודה הנ"ל, כולל ובמיוחד לעורר התשוקה והגעגועים ועד לרגש השמחה בגלל הידיעה שתיכף ומיד נכנסים לארץ ישראל, לאכול מפרי' ולשבוע מטובה, ולקיים כל המצוות התלויות בה בתכלית השלימות, "כמצות רצונך"¹⁴⁸.

יא. ויה"ר ועיקר – שעוד לפני חמשה עשר בשבט יהי' גמר ושלימות הצמיחה ד"איש צמח שמו", ועליו נאמר "וקם שבט (מלך רודה ומושל) מישראל"¹⁴⁹, "ויצא חוטר מגזע ישי

(144) ראה של"ה ג, רע"א. ועוד. עש"מ מאמר אכ"ח פל"ג. ובכ"מ.

(145) פ' שופטים כ, יט. וראה תענית ז, א.

(146) מלאכי ג, יב. וראה "היום יום" י"ז אייר. ב' אלול. ובכ"מ.

(147) ראה סה"ש תשנ"ח ח"א ע' 273 ואילך (לעיל ע' 52). וש"נ. – וראה סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 322 ואילך.

(148) ראה תו"ח ר"פ ויחי. המשך וככה תרל"ז פ"ז ואילך. ועוד.

(149) בלק כד, י ובפרש"י.

(139) ספרי ר"פ ואתחנן. ועוד.

(140) נוסף על הגאולה הפרטית שנעשית ע"י עבודת התפלה (תניא אגה"ק ס"ד).

(141) סנהדרין צו, ב.

(142) שפורצת גדר (סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך) – לא רק פריצת גדרים הגלות, אלא גם ובעיקר פריצת גדרים הגאולה, שהגאולה עצמה היא באופן ד"נחלה בלי מצרים . . נחלת יעקב אביך . . כיעקב שכתוב בו ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה" (שבת קיח, סע"א ואילך).

(143) יבמות סא, רע"א.

החל מהעלי' של נשיא דורנו (בעל ההילולא), ועל ידו גם העלי' דכל הדור (בתר רישא גופא אזיל¹³¹) – כמודגש בהמשך הימים, שמיום העשירי (יום ההילולא) באים ליום האחד עשר¹³² לחודש האחד עשר.

וענין זה מודגש ביותר בהקביעות ההעשירי בשבט חל ביום הרביעי שבו נתלו¹³³ המאורות, „שני המאורות הגדולים” – שבוה מרומז תוכן העלי' שנעשית לאחרי ההסתלקות ביום הי"א לחודש הי"א, שנוסף על השלימות די"א מצד החודש (לבנה, מאור הקטן) נעשית גם השלימות די"א מצד היום (חמה, מאור הגדול)¹³⁴, אחד עשר בטרתו (כנ"ל ס"ז).

והשלימות העיקרית בזה נעשית בעשירי והאחד עשר בחודש אחד עשר בשנה זו – שנת הארבעים ושנים (תש"תשנ"ב), שקשורה עם שם מ"ב

131) עירובין מא, א. וראה סוטה מה, ב.
132) ולהעיר, שגם העליות דיום ההילולא (עי' אמירת קדיש) קשורות עם אחד עשר – ר"א אותיות ה, יתגדל ויתקדש (ראה בארוכה שער הכוונות ענין הקדיש. פ"ח שער הקדישים פ"ד).
133) נוסף על „נטלו” (בטי"ת) מצד ההסתלקות, גם „נתלו” (בתי"ו) – נוסף על פשטות הדבר – מצד העלי' היתירה שנעשית לאחר יועי' ההסתלקות.

134) להעיר מהשייכות ד, ביום עשתי עשר יום (לחודש הגאולה*) נשיא לבני אשר לחודש הי"א (להדעות שהשייכות דהנשיאים לחודש השנה היא כסדרם בחנוכת המשכן (קה"י ערך שבט. ועוד)), ויש לומר, ששייכות זו היא בהדגשה יתירה ביום הי"א לחודש הי"א.

(* ובשנת העיבור - לאחר ג' חדשים, צדי"ק יום, ובהדגשה יתירה בשנה זו - שנת הצדי"ק.

שעל ידו נעשים כל עניני העליות (כנ"ל ס"ו) – שכבר נשלמו כל העליות¹³⁵ דמ"ב ימי ההילולא¹³⁶, וכל העליות שע"י מעשינו ועבודתנו במ"ב השנים (בהוספה על השלימות ד, ויהי בארבעים שנה") שהם בדוגמת מ"ב המסעות במדבר העמים שבדור זה (דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה), ותיכף ומיד ממש נעשית הכניסה לארץ טובה ורחבה בגאולה האמיתית והשלימה¹³⁷, שאז תהי' שלימות הגילוי דבחי' אחד עשר שבאחד עשר, „אנת הוא חד”.

*

ט. מההוראות מהאמור לעיל בנוגע למעשה בפועל:

להוסיף ולהשלים (מלשון שלימות) בכל הענינים השייכים ליום ההילולא, לימוד תורתו (ובאופן ד, עשרה שישבים ועוסקים בתורה¹³⁸) והליכה בדרכיו ואורחותיו בהפצת התורה והמעיינות חוצה, כולל ובמיוחד המשך ההתוודעות דיום ההילולא, מתוך שמחה ושירה, כההוראה והנתינת כח

135) כולל גם שלימות העליות בשבת שלאחרי, שבת שירה, שכולל כל העליות שע"י השיר (כנ"ל ס"ו).

136) ולהעיר, שהעליות ע"י אמירת קדיש קשורות עם שם מ"ב (שער הכוונות ופע"ח שם).
137) וי"ל הרמז בנוגע להמשך הימים: י' וי"א שבט הקשורים עם ענין הנשיאות – שניו בהנשיא, יום השבת (י"ג שבט) פרשת בשלח שסיומה וחתימה במלחמת עמלק – הכרתת זרעו של עמלק, וט"ו שבט – הכניסה לארץ ישראל (לאכול מפרי') ובנין בית הבחירה (שגם בו יהיו הפירות).

138) כמבואר בהמאמר הידוע לחג הגאולה שלו (סה"מ תרפ"ח ע' קמה ואילך).

שלימות היציאה ממצרים (בקריעת ים סוף¹⁷), שהיא ההכנה למתן-תורה, כמ"ש¹⁸, „בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה”¹⁹.

ופרשת יתרו – שנוסף על היותה הפרשה דמתן-תורה, מדובר בתחילתה (ועל שם זה נקראת הפרשה כולה) אודות הודאת יתרו (כתוצאה מזה ששמע השמועה ד, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק²⁰ שבפרשת בשלח) „עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלקים וגו'”²¹, שהיתה ההכנה למתן-תורה²².

ויש לומר, שבפרטי הענינים שבפרשיות בשלח ויתרו ע"ד ההכנה למתן-תורה נכללת גם (וג"כ עיקר) ההכנה להשלימות דמתן-תורה שתהי' לעתיד לבוא („תורה חדשה מאתי תצא”²³) – כמרומוז:

שלאחריו (שבת שירה) כוללת גם השלימות היתירה דיום הט"ו בשבט (ביום שני¹¹) שהוא בג' הימים (שבת, יום ראשון ויום שני) שנחשבים (בכמה ענינים) למציאות אחת¹², שנוסף לכך שבו „קיימא סיהרא (דחודש שבט) באשלמותא”¹³, ה"ה גם „ראש”¹⁴ השנה לאילן¹⁵.

וע"פ הידוע¹⁶ ש, המועדים של כל השנה . . . (גם) מועדי דרבנן . . . בכולן יש שייכות לאותן הפרשיות שחלות בהן” – יש לבאר הקשר והשייכות דכהנ"ל לפרשת בשלח, פרשת השבוע דיום ההילולא ודיום הש"ק שלאחריו, ולפרשת יתרו, פרשת השבוע דט"ו בשבט, שמתחילין לקרותה בתפלת מנחה דשבת פ' בשלח.

ב. ובהקדם הנקודה המשותפת דב' הפרשיות בשלח ויתרו – הכנה למתן-תורה:

פרשת בשלח – שבה מדובר אודות

11) והתחלתו בערב ט"ו בשבט (שאין אומרים תחנון במנחה) – ביום ראשון (מוצאי שבת), שנקרא „יום אחד”, שבוה מודגשת השייכות ליום הש"ק שקביעותו ביום י"ג בחודש, בגימטריא „אחד”.

12) ראה פסחים שם. ועוד. ולהעיר גם מהדין (שוי"ע אדה"ז א"ח סמ"ה ס"ג. ובכ"מ) שפחות משלושה כלבוד דמי.

13) זהר ח"א קב, רע"א. ה"ב פה, רע"א. ועוד. וראה שמו"ר פט"ו, כו.

14) ר"ה בתחלתה – כדעת ב"ה, שהלכה כמותם (ראה רמב"ם הל' תרומות פ"ה הי"א. הל' מע"ש פ"ה ה"ב).

15) להעיר מהשייכות לבעל ההילולא, ששמו הראשון „יוסף”, מלשון הוספה – שהו"ע הצמיחה דאילן (ראה לקוטי לוי"צ אג"ק ע' תיג. סה"מ תשמ"ח ח"א ס"ע 244 ואילך. תשמ"ט ח"א ע' 213 ואילך).

16) של"ה חלק תושב"כ ר"פ וישב (רצו, א).

17) כש, וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים”, „שפלטן הים על שפתו כדי שלא יאמרו ישראל כשם שאנו עולים מצד זה כך הם עולין מצד אחר רחוק ממנו וירדפו אחרינו” (פרשתנו יד, ל ובפרש"י) – שעד אז היתה אימת מצרים עליהם (ראה לקו"ש חכ"ב ע' 34. וש"נ).

18) שמות ג, יב ובפרש"י (משמו"ר פ"ג, ד).

19) ובפרט ע"פ המבואר בדרושי חסידות שהענין דקרי"ס כשלעצמו (נוסף על השלימות דיצי"מ) הוא הכנה למתן-תורה – כי, בקרי"ס ה' החיבור דים ויבשה, עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגלייא, שזוהי ההכנה להחיבור דעליונים ותחתונים במית' (ראה שער האמונה לאדהאמ"צ פ"ו ואילך. אוה"מ פרשתנו ע' תיו ואילך. ועוד).

20) ר"פ יתרו ובפרש"י.

21) שם, יא.

22) כדאיתא בוהר (ח"ב סו, ב. סח, א) „כדין אסתלק ואתייקר קובה עילא ותתא ולבתר יהיב אורייתא” (וראה אוה"מ ר"פ יתרו. סה"מ עטר"ת ע' רצא ואילך. סה"מ תש"ט ס"ע 56 (הב') ואילך. לקו"ש ח"א ע' 74 ואילך. ועוד).

23) ישע"י נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.

בפרשת בשלח - (א) בשירת הים (בקריעת ים סוף), שסיומה וחותרמה „מקדש²⁴ אדני כוננו ידך“, „בשתי ידים, ואימתי יבנה בשתי ידים כשה' ימלוך לעולם ועד²⁵“, לעתיד לבוא שכל המלוכה שלו“, (ב) במלחמת עמלק (בסוף פרשת בשלח), שסיומה וחותרמה „מחה²⁶ אמחה את זכר עמלק. . כי יד על כס ייח מלחמה לה' בעמלק מדור דור²⁷“, „נשבוע הקב"ה שאין שמו שלם²⁸ ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק, שנאמר²⁹ האויב תמו חרבות לנצח, זהו עמלק. . מהו אומר אחריו וה'³⁰ לעולם ישב, הרי השם שלם, כונן למשפט כסאו, הרי כסאו שלם³¹;

(24) טו, יז ובפרש"י.

(25) שם, יח.

(26) יז, יד-טו ובפרש"י.

(27) „מדרא דעלמא דין ומדרא דמשיחא ומדרא דעלמא דאתי“ (תיב"ע).

(28) אע"פ ש„ייה" הוא גם שם בפ"ע (רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו ה"ד), וכמ"ש בשירת הים (טו, ב) „עזי וזמרת ייה“.

(29) תהלים ט, ז.

(30) שם, ח.

(31) ויומתק יותר - שגם השלימות דבית המקדש („מקדש אדני כוננו ידך“) תלוי במחיית עמלק, כמודגש בה, שלש מצות (ש)צטוו ישראל בכניסתן לארץ, ולמנות להם מלך. . ולהכרית זרעו של עמלק. . ולבנות בית הבחירה“ (רמב"ם ריש הלכות מלכים - מסנהדרין כ, ב), שזוהו מובן, שע"י השלימות (דמנוי מלך) והכרתת זרעו של עמלק, נעשית גם השלימות דבנין בית הבחירה**.

(* כולל ובעיקר - ה' ימלוך לעולם ועד“, „שכל המלוכה שלו“.

(** ועפ"ז ו"ל הרמז בהמשך הכתובים: „מקדש אדני כוננו ידך“ (השלימות דביהמ"ק), כיון ש„ה' ימלוך לעולם ועד“ (השלימות דמינוי

ובפרשת יתרו - כמבואר בדרושי חסידות³² ש„יתרו“, ע"ש ש„יתר פרשה אחת בתורה ואתה תחזה²⁰“, רומז על ההוספה (יתר) בתורה לעתיד לבוא („תורה חדשה מאתי תצא“) באופן של ראי' (תחזה³³).

ול הבין תוכן הענינים דשירת הים ומלחמת עמלק (והמשכם ב)הודאת יתרו ושייכותם להשלימות דמתן-תורה לעתיד לבוא - יש להקדים ולבאר מ"ש בהתחלת הפרשה „ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא („אשר הוא

ויש לומר, שענין זה מרומז בב' אופני הניקוד דתיבת „זכר“, בצירי או בסגול*** - „זכר“ בצירי (כ' נקודות) רומז על (מחיית עמלק שקדמה ל)שתי מקדשות (בית ראשון ובית שני), ו„זכר“ בסגול (ג' נקודות) רומז על (מחיית עמלק שקודמת ל)ביהמ"ק השלישי והמשולש***.

(32) סה"מ עטר"ת ותש"ט שבהע' 22.

(33) והטעם שנאמר „תחזה“ בלשון תרגום אף שלעתיד לבוא תהי' ראי' ממש) - „לפי שעכשיו הוא בבחי' התעלמות ועיקר הגילוי (באופן של ראי') יהי' לעתיד לבוא“ (סה"מ עטר"ת ותש"ט שם).

מלך), ולאח"ז (בסיום הפרשה) „מחה אמחה את זכר עמלק“ (השלימות דמחיית עמלק).

(***) ומנהגנו שקורין שניהם, אלא, שבפ' בשלח (ובפורים) מקדימים זכר בסגול ואח"כ זכר בצירי, ובפ' תצא מקדימים זכר בצירי ואח"כ זכר בסגול (ספר המנהגים חב"ד ע' 72. וש"נ).

(****) ו"ל באופן אחר קצת (ובפרט בהקריאה דפרשת בשלח שמקדימים זכר בסגול לזכר בצירי) - זכר בסגול (ג' נקודות) קאי על פרטי הדרגות דהמשכן, בית ראשון ובית שני, וזכר בצירי קאי על ב' האופנים הכלליים בהמקדש, מקדש שקיומו במשך זמן ואח"כ חרב, ומקדש נצחי (שיבנה בשתי ידים).

אל המקבל (לבנה), ויום האחד עשר מורה על בחי' אחד עשר כפי שהוא אצל המשפיע (חמה), אחד עשר בטהרתו.

ומיום אחד עשר (בחודש אחד עשר) באים ליום אצ"ד (בגימטריא י"ג)¹¹⁹, ובהדגשה בקביעות שנה זו שיום הי"ג בחודש חל ביום הש"ק, שממנו באים תיכף ליום ראשון בשבוע, „יום אצ"ד“, „שהי' הקב"ה יחיד בעולמו¹²⁰ - שמורה על הגילוי דבחי' „אנת הוא חד“ גם בעולם („יחיד בעולמו“)¹²¹.

ובימי החודש - יום י"ד, שממנו באים תיכף ליום ט"ו - שרומז על מ"ש בסיום פרשתנו „כי יד (י"ד) על כס ייה“ (ט"ו), שהו"ע בירור ומחיית עמלק כדי שיהי' „השם שלם“, גם ו"ה (י"א), בחי' אחד עשר (כנ"ל ס"ד).

ומעלה יתירה בט"ו בשבט שהוא „ראש השנה לאילן“, „לענין מעשר¹²² בארץ ישראל, וכמודגש במנהג

(119) לאחר ההקדמה ביום הי"ב - יום הי"ב בחודש הי"א, שרומז על הגילוי דבחי' אחד עשר בכל י"ב השבטים (י"ב שבט).

(120) בראשית שם ובפרש"י (מב"ר פ"ג, ח).

(121) ולהעיר, שהבריאה הפרטית דיום זה היא בריאת האור, „ויאמר אלקים יהי אור“ - דיש לומר, ש„ויאמר אלקים“ (שמורה על ההעלם) קאי על דרגא הכי נעלית שלמעלה מכללות ענין האור (גילוי), ולמעלה גם מ„מאור“ (שורש ומקור האור) - שלכן נקרא „אלקים“ (העלם), שמורה על ההעלם שלמעלה מגילוי (העלם העצמי). והחידוש הוא שגם בחי' זו („אלקים“) באה ונמשכת באופן של אור וגילוי - „ויאמר אלקים יהי אור“.

(122) „שאין מעשרין פירות האילן שחנטו קודם שבט על שחנטו לאחר שבט“ (פרש"י ורע"ב ריש ר"ה. רמב"ם שבהערה 14).

ישראל¹²³ לאכול בט"ו בשבט פירות (ובפרט פירות) שנשתבחה בהם ארץ ישראל¹²⁴, „ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש¹²⁵ - שתכלית השלימות בזה תהי' בהכניסה לארץ לעתיד לבוא, הן בנוגע לפירות כפשוטם¹²⁶ (כולל ובמיוחד הפירות שבאה"ק ושבביהמ"ק¹²⁷), והן (ובעיקר) בנוגע לתוכן ענין הפירות בתורה, שמורה על התענוג שבתורה, טעמי תורה, פנימיות התורה (כמודגש במיוחד ב„דבש¹²⁸ שרומז על פנימיות התורה¹²⁹), שעיקר התגלותה ב„תורה חדשה מאתי תצא“ לעתיד לבוא.

ח. וכל זה מודגש ביותר ביום העשירי ויום אחד עשר בחודש אחד עשר בדורנו זה, ובפרט בשנה זו:

יום העשירי בחודש האחד עשר בדורנו זה הוא יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבו נעשית העלי' ד„כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו¹³⁰ לדרגא נעלית יותר, ועד לעילוי שבאין-ערוך,

(123) מג"א או"ח סקל"א סקט"ז. השלמה לשו"ע אדה"ז שם ס"ח.

(124) ראה לעיל הערה 54.

(125) עקב ח, ת.

(126) ראה כתובות בסופה.

(127) ראה סה"ש תש"נ ח"א ע' 284. וש"נ.

(128) ולהעיר, שכיון שכל הסמוך לארץ השני חשוב מן המאורח מארץ הראשון, הרי „התמרים (דבש תמרים) קודמים לענבים (אף שגפן הוא הראשון מחמשת מיני הפירות), שהתמרים שני לארץ והענבים שלישי לארץ“ (רמב"ם הל' ברכות פ"ח ה"ג).

(129) ראה חגיגה יג, א. רמב"ם הל' יסוה"ת ספ"ב.

(130) תניא אגה"ק סו"ך וביאורה.

דלעתיד לבוא, היא, לפי שבו נעשית השלימות דכל השירים שבזמן הזה (כל העלויות מלמטה למעלה) כפי שמתקשרים ומתחברים עם השיר חדש דלעתיד לבוא¹⁰⁶ (שנרגשת גם הדביקות וההתכללות בהעליון), ועי"ז באים לשיר חדש לשון זכר דלעתיד לבוא עצמו¹⁰⁷ שהוא למעלה מכל העשרה שירות¹⁰⁸ – שיר שכל ענינו הוא הדביקות וההתכללות עם מהותו ועצמותו ית¹⁰⁹, בחי' „אחד עשר“, „אנת הוא חד ולא בחושבן“.

ז. ע"פ האמור לעיל יש לבאר גם הקשר והשייכות דפרשיות בשלח ויתרו לתוכן הזמן שבו קורין פרשיות אלו – בסמיכות להעשירי בשבט:

חודש שבט הוא חודש האחד עשר (להתחלת מנין החדשים מניסן) – „עשתי עשר חודש הוא חודש שבט“¹¹⁰

106 (ראה אוה"ת שה"ש ע' ג ואילך. ושם, שהו"ע העלי' דבחי' החכמה לבחי' הכתר הנק' קדש קדשים.

107 כי, „שיר השירים הם שיר נוקבא ושיר דדכורא שע"י אתעדלית" . . ושיר דלעת"ל זהו מבחי' שיר חדש שלמעלה מאתעדלית" (אוה"ת שם).

108 ההעלאה מבחי' כתר לאו"ס ב"ה והוא למעלה גם מקדה"ק (אוה"ת שם).

109 להעיר מהשייכות לבחי' פלשתים דקדושה – „התגלות השמחה בדביקות ה' בפילוש ובגילוי ובהתרחבות לאין קץ“, „השמחה בה' מצד מהו"ע בלי שום מבוקש" (מדרגת הצדיקים) – שתהי' (אצל כל בני"ה) רק לאחרי גמר עבודת הברורים, לעתיד לבוא, שאז תהי' השמחה בתכלית השלימות, כמ"ש „או ימלא שחוק פיננו“, „וע"כ יותן להם ארץ פלשתים שהוא השמחה באלקות בפילוש כו"י" (אוה"ת פרשתנו ע' ססו ואילך).

110 זכרי' א, ז.

קרוב³⁴ וטוב לנחותם בדרך ההוא³⁵, „דרך ישר ליכנס בארץ כנען“³⁶ . . יוסב אלקים את העם דרך המדבר ים סוף³⁷, „שלכן הי' צורך בקריעת ים סוף (ושירת הים), ובהמשך לזה מלחמת³⁷ עמלק³⁸, ובהמשך לשניהם („קריעת ים סוף ומלחמת עמלק“) הודאת יתרו, כדלקמן.

ג. על הפסוק „ולא נחם וגו'" – איתא במדרש³⁹: „ממצרים לארץ ישראל י"א מסעות, אלא נשאם הקב"ה

34 „כי ממצרים עד ירושלים דרך פלשתים אינו מרחק רב והוא כמו מהלך עשרה ימים בדרך הישרה" (ראב"ע ריש פרשתנו).

35 רמב"ן ריש פרשתנו. – ויש לומר, שגם לפירוש רש"י „כי קרוב הוא ונות לשוב באותו הדרך למצרים“, הסיבה שלכאורה הי' צריך לנחותם דרך ארץ פלשתים היא בגלל שוהי הדרך הישרה והקרובה לארץ ישראל*, אלא, שרש"י מדייק הלשון „כי קרוב הוא" (ולא „אף שקרוב הוא“), שכוונת הכתוב לפרש הטעם על זה ש, לא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים" (ולא הטעם על זה שלכאורה הי' צריך לנחותם דרך ארץ פלשתים), ולכן מפרש שהטעם הוא „כי קרוב הוא ונות לשוב באותו הדרך למצרים“.

36 רשב"ם ריש פרשתנו.
37 שבסוף פרשתנו (ובס"פ תצא), משא"כ „מלחמת וירד העמלקי והכנעני וגו'" (שבפרשת שלח יד, מה), שעלי' נאמר בהתחלת פרשתנו „ולא נחם גו' פן ינחם העם בראותם מלחמה גו'", כפירוש רש"י.

38 „משל לאמבטי רותחת . . הקירה לפני אחרים, אף כאן . . (כש)קרע הים לפניהם . . נפל פתחן על כל האומות . . בא עמלק . . הקירו כו"י" (תנחומא תצא ט (בסופו)).

39 שמו"ר פרשתנו פ"כ, יג. וראה גם ספרי יל"ש ופרש"י דברים א, ב (וראה לקמן הערה 44).

(* ובודאי שאין כאן פלוגתא במציאות.

– ששייך במיוחד להגאולה האמיתית והשלימה¹¹¹ שאז יהי' הגילוי דבחי' „אחד עשר“, „אנת הוא חד“, שלכן, מחודש שבט באים לחודש אדר, שבו היתה הגאולה דפורים, גאולה במעמד ומצב ד„אכת¹¹² עבדי אחשורוש אנן¹¹³“, ו„מיסמך גאולה לגאולה“, „פורים לפסח¹¹⁴“, בחודש ניסן, שבו נגאלו ישראל ממצרים ובו עתידין ליגאל, שנאמר¹¹⁵ כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות¹¹⁶.

ובחודש שבט (חודש עשתי עשר) עצמו באים מיום העשירי ליום אחד עשר (אחד עשר יום מחורב) – אחד עשר שבאחד עשר.

ויש להוסיף בביאור העילוי וההוספה דאחד עשר יום לגבי כללות חודש האחד עשר – (א) שבחי' אחד עשר היא באופן של „יום“ („אחד עשר יום“) ע"ש האור וגילוי (כמ"ש¹¹⁷ „ויקרא אלקים לאור יום“), (ב) החילוק שבין חודש ליום הוא שחודש קשור עם מהלך הלבנה, ויום¹¹⁸ קשור עם מהלך החמה, ומזה מובן, שחודש האחד עשר מורה על בחי' אחד עשר כפי שנמשך ומתגלה

111 כמרומו גם בהשם „שבט" – ע"ש „שבט מלוכה" דמלכות בית דוד (ראה סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 264 (לעיל ע' 48)).

112 מגילה י, א.

113 ויתירה מזה – שפורים לא יבטל גם בימות המשיח, שנאמר (אסתר ט, כח), „וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם" (רמב"ם סוף הל' מגילה).

114 שם ו, ס"ב ובפרש"י.

115 מיכה ז, טו.

116 ר"ה יא, רע"א. שמו"ר פט"ו, יא.

117 בראשית א, ה.

118 גם ימי החודש, שהרי חילוק הימים (יום ולילה) נעשה ע"י מהלך החמה.

ראש לכל הדברות, אנכי⁴⁶ ה' אלקיך", היינו, ש"אחד עשר יום מחורב" מורה על בחי' אחד שלמעלה (מעשרת הדברות שניתנו ב)חורב, בחי' "אנת הוא חד ולא בחושבן"⁴⁷, מהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעשר ספירות⁴⁸.

ויש לומר, שכוונת הקב"ה בכך ש"לא נחם גו' ויסב גו' דרך המדבר", "י"א מסעות". נשאל הקב"ה דרך המדבר מ' שנה", היא, שבחינת "אחד עשר" (אנת הוא חד ולא בחושבן", שלמעלה מעשר ספירות ועשרת הדברות) תומשך ותתגלה בפנימיותם ע"י ההליכה במדבר במשך ארבעים שנה (בן ארבעים לבניה⁴⁹), שבהם "נתן⁵⁰ ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע", שאין אדם עומד על סוף דעתו של רבו וחכמת משנתו⁵¹ עד ארבעים שנה⁵², שאז יהי' הגילוי דבחי "אחד עשר"⁵³, ולא עוד אלא שימישו ויגלו בחי' "אחד עשר" גם בארץ הלזו הגשמית, שעיי"ז תהי' הכניסה לארץ ישראל⁵⁴ בשלימות.

(46) יתרו כ, ב.

(47) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

(48) יהל אור ע' מח. אוה"ת דברים ע' יט.

(49) סה"מ עטר"ת ע' תקנב. תקפו.

(50) אבות ספ"ה.

(51) תבוא כט, ג ופרש"י שם, ו (מע"ז ה, ריש ע"ב).

(52) עומק ופנימיות חכמתו כמו שהוא לעצמו" (סה"מ שם ע' תקנז).

(53) ומטעם זה ה" משה בהר ארבעים יום - כי יום שלמעלה חשוב כשנה (אוה"ת שם ע' יח).

(54) ומרומז גם בהמשך הכתוב - "ויהי באר" בעים שנה בעשתי עשר חודש", שלאחרי

"ארבעים שנה" נמשכת ומתגלה בחי' "עשתי עשר".

(55) להעיר (ע"ד הרמז) שארץ ישראל ר"ת א"י

ולהוסיף, שענין זה מרומז גם בהתחלת הפרשה: "ויהי בשלח פרעה את העם" - שרומז על פרעה דקדושה, בחי' "חמישית לפרעה"⁵⁵, "דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין"⁵⁶ (בחי' שלמעלה מד' אותיות שם הוי', ע"ד "אנת הוא חד"). וענין זה ("בשלח פרעה את העם") הוא הטעם להמשך הכתוב "ולא נחם אלקים גו' ויסב גו' דרך המדבר גו'", במשך ארבעים שנה - כדי שבחי' פרעה דקדושה תומשך בפנימיות.

ומרומז גם בשירת דבורה שבהפטרות - "בפרוע פרעות בישראל גו' ותשקוט הארץ ארבעים שנה"⁵⁷ - שהגילוי היותר נעלה ד"בפרוע פרעות" ("דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין") נמשך "בישראל" ועל ידם גם ב"הארץ" באופן ד"ותשקוט" (בהתיישובות ובפנימיות) ע"י העבודה במשך "ארבעים שנה".

ד. ובפרטיות יותר ה"ז קשור עם (ונעשה ע"י) פרטי העינים שבפרשה, ומהם - הליכת בנ" במדבר ("ויסב גו' דרך המדבר") בכל פרטי מ"ב המסעות שהיו במשך הארבעים שנה ("עד בואם אל ארץ נושבת"⁵⁸), החל מהמסעות שבפרשתנו - "ויסעו מסוכות ויחנו באתם בקצה המדבר"⁵⁹, ובפרט לאחרי קרי"ס, "ויסע גו' ויצאו אל מדבר שור

(י"א) - "אחד עשר", א' שמספרו אחד, ואח"כ י' שמספרו עשר.

(55) ויגש מז, כד.

(56) זח"א רי, א. וראה בארוכה סה"ש תשנ"ב

ח"א ע' 281 ואילך.

(57) ס' שופטים ה, ב-לא.

(58) פרשתנו טז, לה.

(59) יג, כ.

באים ל"שיר חדש" דלעתיד לבוא⁹⁵: כלומר, עם היותו "שיר" שענינו עלי' מלמטה למעלה, ה"ז באופן שנרגש בו (לא כ"כ הגעגועים, אלא בעיקר) הדביקות וההתכללות בהגילוי דהעליון, ועיי"ז יש בו ב' המעלות דמלמטלמ"ע ומלמעלה למטה גם יחד.

ויש לומר, שב"שבת שירה" (הקשורה גם עם "העשירית". שיר חדש. . . קראות בלשון זכר") ישנה השלימות דכל השירות באופן של עלי' מלמטה למעלה, ונוסף לזה נרגשת הדביקות וההתכללות מצד הגילוי שלמעלה מעשר - בחי' "אחד עשר", אנת הוא חד ולא בחושבן" (ע"ד "י"א¹⁰¹ מסעות. . . נשאל הקב"ה דרך המדבר מ' שנה", כנ"ל ס"ד).

ומהחילוקים שביניהם⁹⁶ - שבשירה בלשון נקבה נרגשת בעיקר העלי' מלמטה למעלה, שהמקבל מצ"ע (נקבה) משתוקק ומתגעגע לצאת ממדרגתו ולהכלל בדרגא נעלית יותר, משא"כ בשיר בלשון זכר נרגשת בעיקר השפעת וגילוי אור העליון מלמעלה למטה, שעל ידו נעשית הדביקות והתכללות בהעליון¹⁰⁰.

(95) להעיר ששירת הים נאמרה בלשון עתיד - "או ישיר", "לעתיד לבוא" (טו, א ובמכילתא עה"פ), שרומז על השיר לעתיד לבוא*.

(96) שם. וראה גם יל"ש יהושע רמז כ.

(97) ראה גם תנחומא פרשתנו יו"ד. תרגום שה"ש בתחלתו.

(98) וראה גם שמו"ר (פרשתנו) פכ"ג, יא. תוד"ה ה"ג ונאמר - פסחים קטז, ב.

(99) ראה גם סידור (עם דא"ח) סז, ב ואילך. אוה"ת שה"ש ע' ג. המשך תער"ב ח"ב ע' א'קכה. ועוד.

(100) משא"כ בהעלי' מלמטה למעלה אינו נכלל עדיין בהעליון ממש (כנ"ל הערה 71).

(* נוסף לכך ש"מכאן לתחיית המתים מן התורה" (סנהדרין צא, טע"ב. הובא במכילתא ופרש"י עה"פ).

כלומר, עם היותו "שיר" שענינו עלי' מלמטה למעלה, ה"ז באופן שנרגש בו (לא כ"כ הגעגועים, אלא בעיקר) הדביקות וההתכללות בהגילוי דהעליון, ועיי"ז יש בו ב' המעלות דמלמטלמ"ע ומלמעלה למטה גם יחד.

ויש לומר, שב"שבת שירה" (הקשורה גם עם "העשירית". שיר חדש. . . קראות בלשון זכר") ישנה השלימות דכל השירות באופן של עלי' מלמטה למעלה, ונוסף לזה נרגשת הדביקות וההתכללות מצד הגילוי שלמעלה מעשר - בחי' "אחד עשר", אנת הוא חד ולא בחושבן" (ע"ד "י"א¹⁰¹ מסעות. . . נשאל הקב"ה דרך המדבר מ' שנה", כנ"ל ס"ד).

ויש לקשר זה עם הענין ד"שיר¹⁰² השירים¹⁰³ שהוא "קדש קדשים"¹⁰⁴ - כפירוש המהרש"א¹⁰⁵ ש"עשר שירות היו בעולם וזו למעלה מזו וזו למעלה מכולם (כמ"ש בתרגום), וכיון שכולם קדש הרי העשירי שהוא קודש בכל מקום למעלה מכולם הכא נמי קדש קדשים" - שהשייכות ד"שיר השירים" (שנאמר בזמן הזה) לשיר העשירי

(101) ולחידודי להעיר (ע"ד הרמז) ש"אז ישיר" ר"ת (א"י) י"א (ראה לעיל הערה 54).

(102) להעיר שבכמה ק"ק בישראל נוהגים לומר שיר השירים לפני קבלת שבת.

(103) והמשך הכתוב, "ישקני מנשיקות פיהו", מובטחים מאתו להופיע עוד עליהם לבאר להם סוד טעמי' ומסתר צפונותי" (פרש"י עה"פ), גילוי דטעמי' תורה לעתיד לבוא, "תורה חדשה מאתי תצא", שאז יהיו הנישואין דהקב"ה וכנס"י (לימות המשיח יהיו נישואין" (שמו"ר ספט"ז), שזהו התוכן ד"שיר השירים".

(104) ידים ספ"ג.

(105) בחדא"ג ידים שם.

שנוסף על ארץ שבע אומות (בירור ז' מדות דתוהו³²) יהי גם הכיבוש דג' הארצות דקיני קניזי וקדמוני⁸⁷ (בירור כח"ב דתוהו³²), ועד שעתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות⁸⁸, שכל העולם יהי בבחי' "ארץ ישראל", דירה לו ית' בתחתונים⁸⁹, בדוגמת הדירה שבה מתגלה עצמותו של הדר בהדירה⁹⁰, גילוי העצמות, "אנת הוא חד".

באמצע התיבה, שרומז על סתימת פירצת הגלות, "חומות ירושלים אשר הם פרוצים"⁹¹, מ"ם פתוחה בסוף התיבה (ראה ספר הערכים - חב"ד מערכת אותיות התורה אות מ"ם (ב) ס"ע רב ואילך. ושי"ן).

87 שהובטחו לאברהם בברית בין הבתרים, "עשר אומות יש כאן, ולא נתן להם אלא שבעה גוים, והשלשה . . . עתידים להיות ירושה לעתיד" (פרש"י לך לך טו, יט - מב"ר ספמ"ד).

וראה במדב"ר פי"ד, א: "שלשה אומות אסר הקב"ה לישראל לכשנכנסו ארץ לירש את ארצם . . . ארץ פלשתים מנין דכתיב ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים . . . ולעתידי לבוא עתיד הקב"ה להתיר שלשתן לישראל, שנאמר ועפו בכתף פלשתים ימה" (ראה אוה"ת פרשתנו ע' שסז).

88 ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' רמז תקג. לקו"ת מסעי פט, ב. 89 ראה תנחומא נשא טז. ועוד. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

90 ראה סה"מ מלוקט ח"ב ע' רמא. וש"נ.

(* ויתירה מזה - שמהפכים הפירצה למעמד ומצב ד"פרוות תשב ירושלים" (זכרי' ב, ח). ולהעיר מהשייכות להפסדה דפרשתנו: "צדקת פרונו בישראל" (שופטים ה, יא) - שהוא גילוי בחי' פרונו, לשון פרוות תשב ירושלים . . . עיי' שפירזן לבין האומות שעיי"ז מלקטים הניצוצים דתוהו שהם מבחי' פרוות כו" (אוה"ת פרשתנו ע' שסד).

ו. ויש להוסיף, שהאמור לעיל מודגש גם בהשם דש"ק זה ע"ש שירת הים - שבת שירה:

ב"שבת שירה" נכללים כל עניני עליות שנעשים ע"י שיר, "כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר" (כנ"ל ס"א).

וע"פ הידועי' שכל העליות נכללים בשם מ"ב ד"אנא בכח" (שיש בו מ"ב תיבות)⁹², "ועד"ז היו כל המ"ב מסעות שהם כנגד שם מ"ב הוא בחי' עלי' ממדרגה למדרגה כו"י⁹³, מ"ב עליות⁹⁴ שע"י עבודת הבירורים שבמדבר העמים - נמצא, שב"שבת שירה" (שכולל כל העליות שע"י שיר) נכללים כל העליות שנעשים ע"י מ"ב המסעות שבמדבר העמים, כללות מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות.

ולאחרי גמר עבודת הבירורים בכל פרטי העליות דמ"ב המסעות שבמדבר העמים שכלולים ב"שבת שירה" -

91 אוה"ת דרושי שבועות ע' קלת. סה"מ תרס"ד ע' קפ. ועוד.

92 שלכן אומרים, "אנא בכח" בכל זמן של עלי' מלמטה למעלה, כמו בק"ש על המטה, שאו נעשית העלי' דעבודת כל היום, ובקבלת שבת, שאו נעשית העלי' דעבודת כל השבוע (אוה"ת וסה"מ שם).

93 תו"א פרשתנו טב, רע"ג.

94 ראה לקו"ת מסעי (פט, א ואילך) ביאור החילוק שבין מ"ט ימים דספה"ע (ז' מדות שכל א' כלול מז') למ"ב המסעות (ז' פעמים ז') - ש"מלמעלה למטה הם מ"ט . . . שממשיכים מקיפים מלמעלה למטה לכל הז' מדות . . . גם בחי' מלכות . . . משא"כ המסעות שהם מלמטה למעלה אינם כ"א ששה לבר בכל מדה כו"י. עיי"ש.

גו"י⁶⁰, "ויסעו גו' ויבואו גו' אל מדבר סין"⁶¹, "ויסעו גו' ממדבר סין למסעיהם וגו"⁶²:

ידוע⁶³ שתכלית הכוונה בהליכת בני"י במדבר היא כדי לברר ניצוצות הקדושה שנפלו ב"מדבר העמים"⁶⁴, ששרשם מדרגא נעלית ביותר (עולם התוהו שלמעלה מעולם התיקון), ועיי"ז שישראל מבררים ניצוצות הקדושה ומעלים אותם לשרשם ומקורם, נמשכת ומתגלה אצלם דרגא נעלית זו.

והענין בזה - שניצוצות הקדושה שנפלו ב"מדבר העמים" שרשם מבחי' "אחד עשר" שלמעלה מהשתלשלות, בחי' המקיף שממנו נעשית היניקה ד"א כתרין דלעו"י⁶⁵, כמרומז בלשון הכתוב, "אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר", ש"אחד עשר יום" הם, "דרך להר שעיר"⁶⁶ (ח"ו), וע"י עבודתם של ישראל בבירור הניצוצות והעלאתם לשרשם ומקורם בבחי' "אחד עשר"

60 טו, כב.

61 טז, א.

62 יז, א.

63 ראה לקו"ת מסעי פח, ג ואילך. ובכ"מ.

64 יחזקאל כ, לח.

65 "י"א יום הם י"א ניצוצות שהם בק"נ, כי בקדושה עשר ולא אחד עשר, אבל בקליפה כל המוסף גורע הם י"א" * (פני"ר ר"פ דברים - הובא באוה"ת שם ע' יז. וש"נ).

66 ראה שמו"ר פמ"ב, ז: "אמר ר' שמעון בן יוחאי י"א יום היו עם הקב"ה וכ"ט יום היו מתחשבים היאך לעשות את העגל, כמ"ש אחד עשר יום מחורב, ואח"כ באו לדרכי עשו, דרך הר שעיר. ור"א בן יעקב אומר כ"ט יום היו עם הקב"ה וי"א יום היו מתחשבים היאך לעשות את

(* להעיר שאלופי עשו מספרם י"א (ספר הלכותים הארז"ל פ' וישלחו. ועוד).

העגל, כמ"ש אחד עשר יום דרך הר שעיר, שעשו מעשה שעיר" - הובא ותבאר באוה"ת וסה"מ עטר"ת שם*.

67 וכן "שעיר" דקדושה - שערות דקדושה, "עתיק יומין . . . שער רישי' כעמר נקא", י"ג תיקוני דיקנא.

68 ראה אוה"ת פרשתנו (ע' שגס ואילך) בביאור מארו"ל על הפסוק, "ופרעה הקריב", ש"הקריב לבן של ישראל לאביהם שבשמים" (ראה תנחומא פרשתנו ח. שמו"ר פכ"א, ה) - שהקריב אותם לבחי' "החמישית לפרעה", "אנת הוא חד ולא בחושבן", עיי"ש.

69 ראה גם אוה"ת וסה"מ עטר"ת שם. אלא, ששם מבואר (בעיקר) מעלת הבירור בדרך מלמעלה למטה, וכיון שקלקלו הי' צ"ל הבירור בדרך מלמטה למעלה, וכאן מבואר גם מעלת הבירור בדרך מלמטה למעלה, בהתאם להאמור שבמאמר המדרש כאן מודגשת המעלה שבהליכה במדבר ארבעים שנה.

(* ולהעיר, שבאוה"ת מביא ב' הדעות שבמדורש, ובסה"מ עטר"ת מביא רק דעת ראב"י. ואולי י"ל הטעם, שבאוה"ת מדובר גם אודות היניקה ד"א דלעו"י מ"א דקדושה, כמרומז בדעת רשב"י ש"י"א יום היו עם הקב"ה ואח"כ באו כו"י. ובסה"מ עטר"ת מדובר (בעיקר) אודות הקלקול ד"א דלעו"י, כמרומז בדעת ראב"י ש"י"א יום היו מתחשבים היאך לעשות את העגל".

בי"א מסעות (בי"א יום) הי' הבירור (רק) ע"י המשכת וגילוי אור עליון (בחי' אחד עשר) מלמעלה למטה, שאינו פועל כ"כ במציאות התחתון, ולכן „נשאם הקב"ה דרך המדבר מ' שנה", שע"ז יהי' הבירור (גם) ע"י עבודתם של ישראל בדרך מלמטה למעלה, שהפעולה בהתחתון היא בשלימותה; וביחד עם זה, ישנו גם העילוי דהמשכת וגילוי אור עליון, בחי' „אחד עשר", מלמעלה למטה (שאי אפשר להגיע אליו ע"י העבודה מלמטה למעלה שהיא במדידה והגבלה) – ר"א מסעות. נשאם הקב"ה דרך המדבר מ' שנה⁷⁰ – שהבירור בדרך מלמטה למעלה (בארבעים שנה) חדור ונעשה בכח הגילוי דבחי' אחד עשר מלמעלה למטה⁷¹ (חיבור ב' המעלות דמלמעלה למטה ומלמטה למעלה גם יחד).

ועד"ז בנוגע למלחמת עמלק שבסיום הפרשה – „כי יד על כס י"ה מלחמה לה' בעמלק גו", „אין השם שלם כו' עד שימחה שמו של עמלק" – ש„עמלק" הוא מזרעו של עשו (שעיר), בחי' י"א דלעו"ז (אחד עשר יום גו' הר שעיר), וע"י (בירור⁷² ומחיית עמלק [„מחה אמתה" (ע"י הקב"ה) ו„תמחה"

70) ויומתק יותר – ש' שנה שנתעכבו ישראל במדבר הם כנגד, ויהי עשו בן ארבעים שנה" (אוה"ת וישלח (כרך ה') תתעג, א, שבהם נעשה הבירור די"א דלעו"ז.

71) כי, בהבירור בדרך מלמטה למעלה, אינו נכלל עדיין בקדושה ממש להיות בבחי' אלקות (ובודאי לא בבחי' האלקות ד„אנת הוא חד"), וצ"ל בירור שני כו" (סה"מ עטר"ת שם).

72) להעיר ממארו"ל ש„מבני בניו של המן למדו תורה כו" (גיטין נו, ב. ו. ש"ג).

(ע"י ישראל), ר"ת אמת⁷³, אמתה מחה תמחה], נמשכת ומתגלה בישראל בחי' י"א דקדושה, שזהו"ע ד„השם שלם", לא רק י"ה (כי יד על כס י"ה), אלא גם ו"ה, בגימטריא י"א, שרומז על המשכת וגילוי בחי' „אחד עשר" בכל פרטי עניני העבודה שמצד עשר כחות הנפש שנחלקים ל„הנסתרות (י"ה) והנגלות" (ו"ה נגלות)⁷⁴.

ועד"ז בנוגע להודאת יתרו וביאתו למשה (בהתחלת פרשת יתרו) – שהגיור דיתרו⁷⁵ הו"ע בירור ניצוצות הקדושה שנפלו למטה⁷⁶, ששרשם בבחי' י"א דקדושה, וע"י בירורם והעלאתם לשרשם ומקורם נעשה הוספה ויתרון אצל ישראל, שזהו"ע „יתר פרשה אחת בתורה", שרומז על ההוספה דבחי' „אחד עשר יום מחורב", שלמעלה מעשרת הדברות שניתנו מחורב⁷⁷.

ה. עפ"ז יש לבאר שפרטי הענינים שבפרשיות בשלח ויתרו הם הכנה

73) להעיר מירושלמי ריש סנהדרין: „אמת. . אל"ף ריש' דאלפא ביתא מ"ם באמצעיתא תי"ו בסופה, לומר אני ה' ראשון גו' ומבלעדי אין אלקים" – גילוי דרגא נעלית ביותר שנמשכת וחודרת עד למטה מטה (בריה התיכון המברית מן הקצה אל הקצה), שמצדה אין נתינת מקום ללעו"ז (ע"י בירורה והעלאתה לקדושה, או ע"י ביטול מציאותה).

74) ראה דניא אנה"ת ספ"ד. לקו"ת פקודי ג, ב ואילך. ראה כ"ט, א ואילך. ובכ"מ.

75) כולל גם „וילך לו אל ארצו", לגייר בני משפחתו (יתרו יח, כז ובפרש"י). – ויש לומר, שבלשון הכתוב „וילך לו אל ארצו" מרומז גם ה„גיו"ר ד„ארצו" ממש ע"י עבודת הבירורים.

76) ע"ד הפירוש במארו"ל „לא הגלה כו' שיתוספו עליהם גרים", כדלקמן ס"ה.

77) ראה אוה"ת יתרו ריש ע' תרלד.

להשלימות דמתן-תורה לעתיד לבוא: ידוע⁸² שמתן-תורה הו"ע חד-פעמי, כיון שבו ניתנו (לא רק כל עניני התורה שמתחדשים ע"י תלמיד ותיק, אלא) גם עניני התורה שיתגלו לעתיד לבוא ע"י הקב"ה. ואעפ"כ נאמר „תורה חדשה מאתי תצא", חידוש ממש, כיון שבמתן-תורה היו ענינים אלו בתכלית ההעלם לגמרי, עד כדי כך, שהתגלותם היא חידוש ממש.

ומהביאורים בזה – שבמתן-תורה ניתנו בגלוי עשרת הדברות, כנגד עשרה מאמרות ועשר ספירות, דרגת האלקות שיש לה ערך ושייכות לעולם (כמודגש בנגלה דתורה, הלכות בנוגע להנהגת האדם בעולם), ואילו דרגת האלקות שאין לה ערך ושייכות לעולם לא באה בגילוי אלא בהעלם; ולעתיד לבוא תתגלה בתורה דרגת האלקות שבאין-ערוך לגמרי לעולם (כמודגש בפנימיות התורה, „סוד טעמי" ומסתר צפונות⁸³ ידועת אלקות), ועד להגילוי דמהות ועצמותו ית' ממש – כדיוק הלשון „תורה חדשה מאתי תצא", „מאתי" דייקא, וכמ"ש⁸⁴ „כי כולם ידעו אותי" – בחי' „אחד עשר יום (שלמעלה מעשה"ד שניתנו) מחורב", „אנת הוא חד ולא בחושבן".

ויש לומר, שענין זה מרומז גם בהכנה למתן-תורה (שצריכה להיות גם מעין ודוגמת השלימות דלעתיד לבוא שניתנה בהעלם במתן-תורה) – בהמסעות במדבר, במלחמת עמלק ובהודאת יתרו, שתוכנם הוא בירור

78) פרש"י שה"ש א, ב.

79) ירמ"י לא, לג.

80) תניא רפ"ז.

81) ססיומם וחוטמם ב„ירדן ירחו", בחי' „והריחו ביראת ה'" שנאמר במשיח צדקנו, „דמורת ודאין" (סנהדרין צג, ב. לקו"ת שבעה ערה.⁶³

82) פסחים פז, ב. וראה אוה"ת פרשתנו ע' עתר ואילך.

83) ראה תו"א בראשית ו, א. שם ר"פ לך לך. אוה"ת שם. ועוד.

84) זכרי' יג, ב.

85) וכיון ש„ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד", הרי, ע"י ביטול ומחיית עמלק מתבטל „רוח הטומאה" לגמרי.

86) להעיר שגם הגאולה קשורה עם מספר ארבעים (ע"ד הארבעים שנה שהיו בני" במדבר העמים) – „לסרבה המשרה", מ"ם סתומה